

udine 2001: far east film festival

Tretja, letošnja izdaja festivala vzhodnoazijskih kinematografij v italijanskem Vidmu je le še poglobila profano strugo, po kateri je selektor Derek Elley drzen projekt splavil že pred štirimi leti, ko je takrat še tradicionalni lokalni filmski festival s privlačno razpršeno identiteto prvič uspešno predstavil retrospektivo filmov iz Hongkonga. V Udinah bomo zaman iskali režiserje, v katerih povprečen filmoljub in gost festivalov prepozna sodobno filmsko podobo daljnega vzhoda. Wong Kar-Wai, Tsai Ming-liang, Zhang Yimou, Hirozaku Kore-Eda (če navedem zgolj po eno ime iz štirih najbolj prodornih nacionalnih kinematografij tega področja) imajo vstop v festivalski program prepovedan iz dveh razlogov: konzervativen okus glavnega selektorja in pa njegovo strogo prepričanje, da bo v Udinah predstavljal izključno tržno naravnano plat orientalskega kina, skratka tako, ki jo ostali festivali spregledajo ali preprosto zavračajo. Posledica tega je kopica bolj ali manj solidnih žanrskih izdelkov (od filipinskih grozljivk, singapurskih komedij, kitajskih kriminalk, korejskih melodram, japonskih športnih filmov do klasičnih akcijskih toboganov bivše britanske kolonije), med katerimi vsake toliko časa zablisne kak nekonvencionalen avtorski podvig. Tako so Udine pred tremi leti soodkrivale samosvojega Fruita Chana, ki je takrat zahodu predstavljal svoje *Najdaljše poletje* (The Longest Summer, 1998), predvajanim tudi pri nas. Ko je Chan lani v Benetkah blestel z najnovejšima filmoma, zrelega mojstrovinama *Mali Čung* (Little Cheng, 1999) in *Durian, Durian* (2000; mimogrede: oba filma je že odkupila Slovenska kinoteka in se bosta domačemu občinstvu predstavila letos jeseni), za Videm preprosto ni bil več zanimiv.

Letos je presenečenje v smislu nepričakovanega presežka pripravil korejski debitant Jung Ji-Woo. Njegov *Srečen konec* (Happy End, 2000), inteligentna, ganljiva psihološka študija malomeščanske družine v razkroju, je odločno štrlela iz povprečja ostalih predstavljenih južnokorejskih filmov, zloščeni, bolj ali manj uspehi kopij hollywoodskega načina pripovedovanja in sterilne estetike. Kot zanimivost: Udinski festival očitno na jutrovm zavzema mitične razsežnosti, dva korejska režiserja sta svoja izdelka celo ovenčala z izvirnim naslovom v italijanščini. *Srečen konec* je poleg srh vzbujajoče zgodbe dobesedno prežet s strastjo mladega režiserja po iskanju svežega izražja filmske govornice v najčistejšem smislu. Na vsakem koraku sledimo odsevom estetike velikih mojstrov preteklosti (kot največji in najbolj očitni vpliv se kaže Ozu in Kieslowski), ki jih mladenič uspešno meša s svojo humanistično vizijo in obeti velikih ambicij. Grenkosladki vpogled v intimnost na njenem bridkem višku je bil svetovni javnosti prvič predvajan lani na festivalu v Cannesu,

Charles Heung Presents a Milkyway Image (Hong Kong) Limited production "Needing You"

Starring Andy Lau Sammi Cheng Fiona Leung Raymond Wong Hui Siu Hung Hoi Chun Kit Florence Kwok

Written By Wai Ka Fai Yau Nai Hoi Edited By Law Wing Cheong Sound Editor May Mok Original Film Score by Celine Wong Art Designer Jerome Fung Costume Designer Silver Cheung

Director of Photography Cheung Siu Keung (HKSC) Associate Director Law Wing Cheong Administrative Producer Tiffany Chen Producer/Director Johnnie To Wai Ka Fai

中國星集團發行
Distributed by China Star Entertainment Group

一百年電影有限公司出品
One Hundred Years of Film Company Limited Present

銀河映像(香港)有限公司製作
A Production of Milkyway Image (Hong Kong) Limited

v sekciji Teden dni mednarodne kritike, se tam začuda ognil skoraj vsej medijski pozornosti in najbrž prav zaradi tega letos pristal v Udinah.

Poglavje resnega avtorskega filma se je s tem ironičnim naslovom v enem samem večeru odprlo in zaprlo, preostalih deset dni smo lahko vedno bolj apatični zrlili v drobovje žanra, ki je k sreči izvrglo vsaj en soliden izdelek na dan. Resnično občudovanje si je spet zaslužil en sam film: kinetična tajška kriminalka *Bangkok Dangerous* (2000) v režiji nadobudnih bratov Pang, sicer grafičnih oblikovalcev, filmskih kritikov in dobrih poznavalcev akcijske azijske kinematografije. Obrabljeno zgodbo o plačanem morilcu, zvestem prijateljstvu, nesojeni ljubezni in neusmiljenem kriminalnem podzemlju Pangova poživita z dinamično režijo – več kot očitno priučeno ob študiji vrhuncev žanra –, s sočutno socialno noto, izraženo v prepričljivih portretih revnega predmestnega okolja in njegovih prebivalcev, ter z zanimivim likom glavnega junaka, gluhonemega mladeniča, ki sebe, svojega prijatelja in njegovo dekle preživlja z uboji po naročilu. Njegov hendikep je zaslužen za nekaj najlepših trenutkov filma, ko se gledalčevo videnje sveta zamenja z junakovim povsem subjektivnim doživljanjem, ko utihne ves zvok in se montažni ritem podredi logiki nemega filma, vključujoči čudovito posvetilo Dovženku in njegovi znameniti podobi od strela splašanih konjev.

Drugo omembe vredno ime je Wilson Yip, hiper-produktivni režiser iz Hongkonga, ki se je predstavil kar s tremi raznolikimi filmi (posnetimi v razponu dobrega leta), meglenim obrisom avtorskega opusa, ki utegne dozoreti in prijetno presenetiti. Akcijska pustolovščina *Skyline Cruisers*, policijska drama *Bullets Over Summer* in ljubezenska žalostinka *Juliet in Love* vsak zase pustijo zgolj prijeten okus, gledani skupaj pa namignejo na prgišče izvornih izpovednih teženj. Najbolj opazna in morda še najmanj pomembna je Yipova sposobnost prilagajanja lastne filmske stilistike posameznemu žanru. Akcijo zrežira na vso moč dinamično, ponosno in uspešno citira svoje učitelje, s pridom posega po vseh preverjenih tehnikah (npr. upočasnjeni in pospešeni posnetki, vrtoglavi zasuki kamere, nenavadni snemalni koti, vratolomna montaža, izobilje napetih glasbenih vložkov v pravih trenutkih) in jih, ves čas osredotočen izključno na privlačno površino, zlije v homogeno celoto. Dramo s prekaljenimi policaji v glavnih vlogah režira kot star maček, z večplastnimi pomeni nabiti prizori se nizajo odločno in ekonomično, podobno kot si jedrnato in jedko izmenjujejo vrstice okoreli režiserjeve postave. Ljubezensko zgodbo nam Yip predstavi na nenavadno subtilen način, z uporabo dolgih kadrov ter notranjim doživljanjem junakov kot edinim dramaturškim vodilom.

Prav posebna dramaturgija pripovedi pa je tista, ki vsem trem filmom vtisne prepoznaven pečat in izriše Yipa kot avtorja. Pri gledanju vseh treh filmov se ves čas zdi, da se Yipu niti približno ne sanja, kam bo zadevo zapeljal že v naslednjem prizoru, obenem pa ta shizofrena rdeča nit ne deluje niti najmanj begavo, temveč zgolj dviguje pričakovanja in ostril gledalčevo pozornost, namenjeno posameznemu trenutku. Vsi navidezni prosti teki se slej ko prej izkažejo kot funkcionalni in odločilni, bodisi v smislu logike pripovedi ali izvajljanja čustev. *Bullets Over Summer*, najbolj zrel predstavnik trojice, je nabit z vrtoglavi nihanji vzdušja, ki nenehno dražijo pozornost in zakopljejo pogled v vsak najmanjši odtенок zgodbe in vizualne podobe. Uvodna, ležerno posneta sekvenca srečanja dveh policajev, ki si med zložnim lizanjem sladoleada izmenjujeta kriptične opazke, se nenadoma prelevi v krvavo reševanje talcev iz okupirane trgovine. Bombastični in občudovanja vredni akciji sledi več kot enourna zastranitev: policaja v civilu se naselita v stanovanje stare senilne babice, od koder lahko skozi okno nadzorujeta glavni štab teroristov čez cesto. Nenavadni trojki

se kmalu pridruži še prostitutka brez strehe nad glavo, film se preobrazi v komorno dramo na videz nezdržljivih značajev, črno komedijo zmešnjav in resnega poglobljanja v naravo človeških odnosov. Ves statični mišmaš presenetljivo deluje kot stopnjevanje napetosti v pričakovanju končnega obračuna, še ene akcije, kakršne smo bili deležni na začetku, ki pa jo nadomesti dolg iztek povsem druge baže: počasen in mučen spust v psiho glavnega junaka, enega izmed policajev, ki še najbolj spominja na Cassavetesov *Umor kitajskega knjigovodje* (The Killing of the Chinese Bookie, 1978), vključno s temačnim in nedorečenim koncem.

Festival se je zaključil z neprijetnim presenečenjem: maestro Johnny To, absolutni favorit lanske in predlanske izdaje festivala, nesporni kralj sodobnega, inteligentnega kriminalnega žanra, se je predstavil kar s tremi novimi filmi; žal je šlo v vseh primerih za domala neužitne, abotne komedije. Žarek upanja je vseboval trač, ki je krožil po festivalu. Bojda je Johnny skrušeno prosil, naj njegovih najnovejših filmov za božjo voljo ne predvajajo v Evropi, kjer bi rad ohranil ugled avtorja; komercialnih komedij naj bi se lotil le zato, ker je potreboval denar za najemnino in vsakdanji riž. Dovolj, da smo ohranili upanje v boljši jutri. •